

Datum 2019-09-10
Talare Erik Thedéen
Möte Finansdagen

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Klimat och hållbarhet i fokus på FI

Hållbarhet är en av vår tids riktigt stora frågor. Med rätta. När det gäller miljö och klimat, som jag kommer att fokusera på i dag, visar forskningen tydligt på en utveckling som är ohållbar och måste brytas.

Ur ett perspektiv kan man säga att hållbarhetsfrågor inte är något helt nytt för finansiella företag. Hållbarhet är kopplat till många faktorer som finansiella företag behöver beakta för att de ska kunna bedöma risknivån i en exponering – vare sig det handlar om kredit- eller försäkringsgivning, investeringsverksamhet eller annat. En del av detta handlar alltså i praktiken om risker som kreditrisker, marknadsrisker, försäkringsrisker.

Men frågan har blivit större än så. 2015 beslutade riksdagen om ett nytt mål för finansmarknadspolitiken, att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Det innebär att finansmarknadens aktörer ska beakta miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsmässiga aspekter i sina verksamheter. På EU-nivå har kommissionen tagit fram en handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt, utifrån rekommendationer från en högnivågrupp med experter. Målsättningen med handlingsplanen är att omdirigera kapitalflöden för att uppnå en hållbar och inkluderande tillväxt, att integrera hållbarhet i riskhanteringen och att främja transparens och långsiktighet på finansmarknaden och i ekonomin som helhet. Vi befinner oss i en omställning.

För att se det finansiella systemets roll i detta kan man ta ett steg tillbaka, till en av 1900-talets stora frågor, nämligen vilken sorts ekonomiskt system som bäst tjänar oss alla. På kort sikt kanske vi tar våra institutioner för givna, men på längre sikt är de något vi själva väljer.

Om samhället genom demokratiska processer kan komma överens om gemensamma prioriteringar, varför inte låta en central planerare bestämma över resursallokeringen? Varför överlåta åt företag och individer att fatta egna beslut om produktion och konsumtion?

Historiskt facit är att planekonomier ofta har blivit kommandoekonomier som urartat. Deras track record när det gäller mänskliga rättigheter och miljö är

uselt. När muren föll 1989 blev det tydligt att länder som hade valt marknadsekonomiska system hade lyckats långt bättre än centralplanerade ekonomier.

Marknadsekonomin, med sin decentraliserade beslutsstruktur, har visat sig skapa goda förutsättningar för ökande produktivitet och stigande reallöner. Varför?

I grunden handlar det om information. Hur vet vi vad hushållen efterfrågar? Hur vet vi att en produktionsmetod är konkurrenskraftig? Hur väljer vi vilka investeringar som människors sparande ska finansiera?

Om den här typen av information var lätt att observera och sammanställa skulle centralplanerarens jobb vara enkelt. Ta in informationen och allokeras samhällets resurser därefter.

I själva verket är informationen utspridd, ofullständig, och ibland till och med dold. Men när vi låter hushåll och företag handla med varandra återspeglas mycket av informationen i priserna. I grund och botten är marknadspriser alltså en mekanism för att ta fram, sammanställa, och förmedla information, vilket i sin tur möjliggör en effektiv resursallokering.

Den brittiske ekonomen Paul Seabright hade i början av 1990-talet ett samtal med en rysk tjänsteman som ansvarade för brödproduktionen i S:t Petersburg. Vi vill lära oss om marknadsekonomi, sa tjänstemannen. Men jag måste förstå detaljerna. Vem ansvarar för brödproduktionen i London? Frågan var inte dum, konstaterade Seabright, för det är egentligen svaret – att det inte finns någon sådan person – som är det märkliga.

I en klassisk marknadsekonomi är det prismekanismen som löser den uppgiften. Men marknadsekonomin är inte felfri – vilket även många ekonomer har påpekat. Det finns gott om exempel på hur oreglerade eller underreglerade marknader leder till oacceptabla konsekvenser för miljö, människor eller samhället i stort. Det kan handla om företag som släpper ut kemikalier i känsliga naturområden, att företag inte ger sina anställda rimliga arbetsvillkor så att de blir sjuka eller far illa på annat sätt, eller att företag som tjänar stora pengar döljer sina vinster i skatteparadis.

Marknadsekonomin styrka, att den är decentraliserad, är också dess akilleshäla. I vissa situationer riskerar samhällsintresset och enskilda aktörers agerande att dra åt olika håll. Resultatet blir att resurser allokeras fel ur samhällets perspektiv.

Låt mig ge tre exempel på utmaningar som kan leda till den typen av felallokering.

- Det kan hända när ett företags produktion ger upphov till kostnader som andra får bära, det som ekonomer kallar för negativa externaliteter. Utsläpp som förorenar lokala vattendrag och naturområden är klassiska exempel.
- Det kan också hända när man tar beslut som kan få betydande konsekvenser bortom den egna tidshorizonten. Det kan exempelvis handla om att företag av omsorg och vinster på kort sikt fattar beslut som ger upphov till stora kostnader för kommande generationer, det som den brittiske centralbankschefen Mark Carney kallar för "the tragedy of the horizon".
- Ett tredje exempel är när en part ska utföra ett arbete åt en annan, men uppdragsgivaren har inte tillgång till samma information som den som utför arbetet. Ekonomer kallar det för asymmetrisk information. Den som har anlitat en hantverkare kanske känner igen sig. Man har en bild av vad man vill få gjort men behöver förlita sig på att den som utför arbetet gör det på rätt sätt. I sådana lägen kan det vara svårt att skriva avtal som blir rätt för båda parter.

När det kommer till klimatet ser vi alla dessa tre utmaningar samtidigt. Då förstår man att det blir problem. Klimatet är globalt. Utsläpp av växthusgaser medför negativa externaliteter för andra. De riktigt stora kostnaderna uppkommer först på längre sikt, bortom korta tidshorisonter. Och när sparas kapital ska kanaliseras till de stora investeringar som krävs för omställningen, så sker det ofta genom flera led av mellanhänder där informationsasymmetrierna kan vara betydande. Det gör det svårt för spararna att bedöma hur enskilda företag påverkar, och påverkas av, klimatet, och avgöra vilka investeringar som faktiskt kan väntas skapa värde.

Att hantera klimatfrågan är en central del av hållbarhetsarbetet. Utvecklingen visar att det ekonomiska system vi har haft inte levererar när det kommer till att förvalta centrala delar av samhällets resurser. Och de framtida riskerna är huvudsakligen beroende av hur vi agerar i dag. Då behöver systemet ställa om. Och det behöver ställa om i tid.

Ett vanligt råd från ekonomer har varit att använda skatter och regleringar för att bättre spegla de samhällskostnader som verksamheter ger upphov till, så att prissignalen förmedlar rätt information.

Hållbar finans handlar om att bygga vidare på detta. När priset inte fångar den relevanta informationen behöver man göra insatser för att stärka signalen. Riskerna, och möjligheterna, behöver synliggöras. Och kostnader som förs över på andra, idag eller i framtiden, behöver synliggöras.

Det sägs ibland att "marknaden är en bra tjänare men en usel herre". Hållbarhetsarbetet handlar alltså om att marknaden ska tjäna oss människor och göra det den är bra på – att kanalisera kapital till rätt investeringar och sporra nya kreativa lösningar på dagens och framtidens utmaningar.

Marknadsekonomins förmåga att skapa materiellt välstånd har gett den dess legitimitet, men jag menar att den legitimiteten är avhängig systemets förmåga att skapa värde i bredare mening, det vill säga att ge människor det de faktiskt vill ha, däribland en hållbar samhällsutveckling. Här kan det finansiella systemet spela en viktig roll.

Vi får inte glömma att stora delar av det finansiella systemet handlar om att förvalta andras pengar. Då är det naturligt att börja med att fråga sig: vad vill de ha och hur ser vi till att ge dem det? Det är tydligt att fler och fler vill investera i sådant som ger en bra avkastning – skapar värde – i bredare mening. Kapitalet ska förränta sig men med beaktande på effekterna på samhälle och miljö. Vi pratar inte bara om aktieägare och avkastning utan också om intressenter och värdeskapande i bredare mening. För att åstadkomma det behöver företag tänka brett och långsiktigt. Personligen tror jag att de som inte väger in långsiktiga aspekter på sin verksamhet eller tar hänsyn till kostnader som de orsakar andra kommer att få en sämre värdeutveckling. I grund och botten finns alltså inget motsatsförhållande mellan sunt hållbarhetstänk och värdeskapande, tvärtom.

Resan har börjat, och vi har kommit en bit på vägen, men mycket återstår. Låt mig beskriva var jag ser att vi är i dag.

Först och främst kan jag konstatera att väldigt mycket har hänt under de senaste åren. För fem år sedan diskuterade vi knappt kopplingen mellan å ena sidan hållbarhet och å andra sidan finansiell stabilitet och konsumentskydd – varken bland tillsynsmyndigheter eller i bredare kretsar. Numera står frågorna högt upp på dagordningen i samhällsdebatten.

En viktig anledning till den utveckling vi ser är att det blir allt tydligare att det inte bara handlar om hur enskilda företag påverkar samhället, miljön och klimatet. Tvärtom, hållbarhetsfrågor har också en direkt påverkan på företagen – på deras exponering för risk, på deras affärsmodeller, på deras värde.

Det som motiverar att företag och tillsynsmyndigheter tar ett helhetsgrepp kring just klimatfrågan är att risker som tidigare var relaterade till enskilda exponeringar eller specifika branscher nu, i och med den breda påverkan som klimatutvecklingen har på vårt samhälle, blir till en utmaning på systemnivå.

När ett enskilt företag inte hanterar risker ordentligt kan det gå dåligt för det företaget. Men när man på systemnivå misslyckas med att identifiera, mäta och prissätta risk, då kan det bli betydligt större konsekvenser. Ett exempel på det såg vi senast i finanskrisen. Då handlade det främst om vårdslös kreditgivning. Nästa gång kan det vara klimatrisker som står i centrum.

På internationell nivå har arbetet med frågorna intensifierats på senare år, inte minst efter Parisavtalet 2015. Frågorna har bland annat stått i fokus för arbete i

Financial Stability Board (FSB) och på EU-nivå, i och med kommissionens handlingsplan.

Inom det globala nätverket för centralbanker och tillsynsmyndigheter, Network for Greening the Financial System (NGFS), där FI var en av grundarna, har vi också konstaterat att klimatrelaterade risker är en källa till finansiell risk och att det därmed faller inom tillsynsmyndigheters mandat att säkerställa att det finansiella systemet är motståndskraftigt. Det här är ett viktigt uttalande, dels då vi är över 40 myndigheter, med tillsyn över mer än två tredjedelar av de globalt systemviktiga bankerna och försäkringsföretagen, som står bakom det, dels för att det innebär att vi åtagit oss att agera. Och för att det innebär att vi förväntar oss att ni agerar.

Det är viktigt att komma ihåg att en omställning, hur nödvändig och önskvärd den än må vara, kan innebära finansiella risker exempelvis i form av strandade tillgångar när samhället rör sig bort från fossila bränslen och vidhängande teknik. Och om vi ska leva upp till internationella och nationella överenskommelser så kommer vi att behöva fortsätta att ställa om. För att vi – företag, myndigheter och andra – ska kunna hantera utvecklingen behöver vi kunna identifiera, mäta och prissätta den här typen av omställningsrisker.

Omställningen kommer också att kräva stora investeringar. För att säkerställa en effektiv kapitalallokering behöver vi på motsvarande sätt kunna identifiera och prissätta de möjligheter som kommer av utvecklingen och av de investeringsbehov som krävs för att vi ska nå klimatmålen.

Både för oss som samhälle och för det finansiella systemets funktion är det viktigt att omställningen sker under ordnade former. Ju längre vi skjuter omställningen framför oss, desto allvarigare kan konsekvenserna bli när den väl sker. En sen och abrupt omställning ökar omställningsriskerna samtidigt som de fysiska konsekvenserna av klimatutvecklingen blir allt större. Och ju större klimatrelaterade risker, desto större är de finansiella riskerna. Vi har därför alla ett intresse av att ställa om i tid, och på ett strukturerat sätt.

Vad innebär detta? Jo, att företag redan nu behöver säkra sin motståndskraft mot omställningsrisker. Smarta företag gör det genom att stå på tå och anpassa sina affärsmodeller i tid. Smarta företag gräver inte ner hälarne i marken. För storleken på de framtida riskerna avgörs i stor utsträckning av hur vi agerar i dag. Men det är viktigt att komma ihåg att det inte enbart handlar om framtida risker. Vi ser redan i dag risker materialiseras bland verksamheter vars affärsmodeller inte är förenliga med de uppsatta klimatmålen.

Det kan dessutom ge bra avkastning att investera i företag som har ett aktivt hållbarhetsarbete. Inte bara för att det innebär att de hanterar den här typen av frågor specifikt. Utan för att det är tecken på att de har bra bolagsstyrning, att de arbetar långsiktigt och att de därmed kan klara sig bra i, och också dra fördel av, en föränderlig omvärld. Personligen tror jag att företag som arbetar med

långsiktiga riskanalyser är mer lönsamma över tid. Det finns också studier som ger stöd för detta. Finansiella företag som investerar i sådana företag bör därför ge sina kunder både god avkastning och ett hållbart sparande.

För att finansiella företag ska kunna identifiera och hantera risker och möjligheter behöver de alltså kunna avgöra vilka företag som står på tårna och vilka som gräver ner hälarerna i marken. Det här är en förutsättning för att säkerställa det finansiella systemets motståndskraft och för att värna konsumentskyddet. Banker, försäkringsbolag, investerare och andra behöver alltså identifiera vilka verksamheter som har svårt att hantera omställningen. Och tillsynsmyndigheter som FI behöver säkra att det arbetet görs. På så sätt värnar vi inte bara finansiell stabilitet och gott konsumentskydd, utan verkar också för att en omställning sker under ordnade former.

För att företag och myndigheter ska kunna agera behövs data, information och relevanta verktyg. I dag saknas tillförlitliga data och också enhetliga begrepp på det här området. Detta var något som FSB tog fasta på i sitt arbete med klimatrelaterade risker. FSB tillsatte därför en grupp kallad Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). TCFD fick i uppdrag att ta fram ett ramverk för hur företag kan redovisa klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter. Här vill jag understryka att det handlar om finansiell information, vilket är en förutsättning för att den ska kunna ligga till grund för att ta informerade och affärsmissiga beslut. Hållbarhet pratas ibland om som *soft issues*. Jag vill i så fall säga att *soft issues* är i bland riktigt *hard issues*.

Att det finns en stor och växande efterfrågan på den här typen av information illustreras av att TCFD i dag stöds av mer än 800 företag och organisationer som tillsammans förvaltar mer än 100 biljoner dollar i kapital. Allt fler banker, försäkringsbolag och kapitalförvaltare efterfrågar alltså den här typen av information från företag. Det i sin tur innebär att företagen har börjat svara upp mot den efterfrågan. På det här sättet kan finansiella företag bidra till ökad transparens. Men även om vi ser en positiv utveckling så behöver fler företag börja redovisa klimatrelaterad information, och företagen behöver också bli tydligare med vilken finansiell påverkan utvecklingen har på dem.

Transparensen har fler fördelar. För att kunna redovisa relevant information behöver företag arbeta aktivt med att identifiera och mäta risker och möjligheter. Med det kommer en ökad förståelse om de förändringar i styrning, strategi och affärsmodell som de behöver genomföra för att hantera omställningen. På det här sättet kan företagens redovisning också bli ett internt strategiskt verktyg, som bidrar till att företag anpassar sina verksamheter. Fler börjar stå på tårna.

Utöver TCFD finns en mängd standarder och ramverk för att integrera hållbarhetsinformation i företagens redovisning. Det är ett tecken på att frågorna vinner alltmer terräng. Samtidigt leder mångfalden till en

fragmentering och bristande transparens, vilket är ett problem. Det har vi också sett i vår tillsyn.

Förra året kartlade FI hur finansiella företag informerar om hållbarhet. Vi konstaterade då att mängden standarder som företagen anger att de tillämpar gör det omöjligt för en utomstående att jämföra information mellan företag. Ofta var det heller inte möjligt att utläsa hur företag integrerar hållbarhet i verksamheten och därmed inte heller hur frågorna i praktiken integreras i deras riskbedömning och riskhantering. Det innebär att det inte heller går att bedöma om och hur företag anpassar sina verksamheter till de risker och möjligheter som de ser.

Bristande transparens ökar också risken för så kallad greenwashing, att företag beskriver sina verksamheter som mer hållbara än vad de är. Att genom bättre information minska risken för greenwashing är viktigt för att få rätt bild av risker och möjligheter, och för att människor ska känna sig trygga med att de får vad de vill ha. I vår kartläggning av den hållbarhetsinformation som fondförvaltare lämnar såg vi problem med just detta – otydlig och svårvärderad information gör det svårt för individer att avgöra hur hållbar en fond är. Därmed kan hen få fel förväntansbild. Det är problematiskt också på systemnivå, eftersom greenwashing kan leda till att förtroendet för hållbara produkter i stort minskar. Då minskar också trovärdigheten för de finansiella marknadernas förmåga att kanalisera kapitalet rätt.

Vad är då slutsatsen av detta? Att företagen behöver göra mer för att rapporteringen ska vara relevant och användbar. Utifrån den information som ett företag lämnar behöver externa intressenter kunna få en god bild av hur företaget hanterar dessa frågor och hur de påverkar företagets verksamhet och utveckling. Ytterligare en slutsats är att jämförbarheten måste öka: mellan olika företag, olika regioner och olika branscher.

Det här är centrala frågor i den pågående debatten, både inom EU och globalt. Många anser att standarder behöver samordnas för att skapa en enhetlighet och jämförbarhet på internationell nivå. Och flera lyfter att tillsynsmyndigheter har en viktig roll för att vi ska nå dit.

2018 beslutade Iosco att inrätta Sustainable Finance Network, ett nätverk som FI leder. Under våren har vi som ingår i nätverket genomfört en kartläggning för att få en bättre bild av bland annat hur man arbetar med frågorna i olika länder, de initiativ som pågår på området, i vilken grad olika ramverk och standarder tillämpas. Vi analyserar också vilken roll tillsynsmyndigheter har, eller kan ha, inte minst på redovisningsområdet. I juni anordnade vi också en konferens där vi bland annat diskuterade hur utvecklingen av företagens affärsmodeller och riskhantering påverkas av hållbarhetsfrågor, frågornas påverkan på investeringsbeslut och huruvida det är dags för en harmonisering av olika ramverk. Frågan om tillsynsmyndigheternas roll löpte då som en röd tråd i samtalen som fördes.

Vi kommer att sammanställa våra slutsatser i en rapport till Iosco styrelse i februari nästa år. Jag vill inte föregå det pågående analysarbetet men jag kan konstatera att det finns ett stort tryck från marknaden i de här frågorna, samtidigt som frågan om global standardsättning är komplicerad. Här vill jag uppmana branschen att, precis som ni har gjort på andra områden, samverka för ökad harmonisering – i ett första steg åtminstone på nationell nivå. Inom redovisning ser vi till exempel vissa tecken på frivillig harmonisering kring standarder.

Samtidigt som transparensen behöver öka behöver vi metoder och verktyg som gör det möjligt att få en bättre uppfattning av omfattningen av de klimatrelaterade riskerna, givet olika scenarion. Inom till exempel NGFS arbetar vi med att ta fram ett antal scenarion som ska hjälpa oss att bättre förstå hur riskerna utvecklas, givet storleken på åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser och huruvida åtgärderna genomförs på ett ordnat och förutsägbart sätt eller inte.

Arbetet är komplext. För det första råder en osäkerhet om de effekter olika temperaturökningar kommer att ha, och också om kopplingen mellan klimatutvecklingen, makroekonomin och det finansiella systemet. För det andra behöver vi tänka och planera med en lång tidshorisont samtidigt som historisk data sannolikt ger begränsad vägledning om framtiden. För det tredje är utvecklingen i hög grad beroende av framtida politiska beslut och teknikutveckling. Även där råder en fundamental osäkerhet. Men det hindrar oss inte från att agera. Vi gräver där vi står.

Sammantaget, var befinner vi oss i dag? Jag skulle vilja sammanfatta det på följande vis. Vi är redo. Vi vet vad vi vill uppnå. Men vi utvecklar fortfarande vår förståelse för hur vi ska nå dit. Men det är bråttom att komma vidare kring såväl scenarioanalyser och transparens.

Vad kan då ni förvänta er av oss? Jo, att vi fortsätter att arbeta med hållbarhet på olika sätt och att vi integrerar frågorna i vårt dagliga arbete. De riktade tillsynsaktiviteter som vi har gjort på det här området de senaste åren har ökat vår förståelse för hur branschen arbetar med frågorna. Den kunskapen tar vi med oss när vi integrerar hållbarhet alltmer i vår löpande tillsyn. Vi för nu dialoger med er om hur ni integrerar hållbarhet i ert eget arbete, vad det innebär i praktiken för era verksamheter och hur ni informerar om detta. Ni kommer också att märka att hållbarhet kommer att ingå i vissa av våra aktiviteter framöver.

Vi kommer också att fortsätta engagera oss och delta aktivt i det internationella arbetet – både på EU-nivå och globalt – för att finna vägar framåt. Vi tar med oss våra erfarenheter från tillsynen även in i det arbetet. Det gäller inte minst arbetet med EU-kommissionens handlingsplan och de uppdrag som de europeiska tillsynsmyndigheterna arbetar med. Styrkan i det internationella

arbetet är att det går att samla kraft och expertis och nå den samordning som krävs för att vi ska arbeta utifrån samma mål. ”If you want to go fast, go alone. If you want to go far, go together.”

Och vad förväntar vi oss av er? Många av er arbetar aktivt med hållbarhet, men vi ser samtidigt att det finns saker kvar att göra – både när det kommer till ert praktiska arbete med frågorna och er informationsgivning. Därmed förväntar vi oss att ni fortsätter att arbeta aktivt och att hållbarhet blir en integrerad del av er styrning, era strategier och era affärsmodeller. Finansiella företag ska göra en samlad riskbedömning och i den analysen förväntar vi oss att ni beaktar relevanta hållbarhetsrisker. Jag tror också att det är viktigt att ni jobbar tillsammans så att den hållbarhetsrelaterade informationen blir mer enhetlig mellan olika företag. Här ser jag att branschorganisationerna spelar en viktig roll. Slutligen vill jag uppmana er att vara aktiva i det pågående EU-arbetet – utnyttja de möjligheter som ges att lämna synpunkter på de förslag som är under bearbetning. Vi måste alla vara ödmjuka inför svårigheterna i arbetet. Att ni delar med er av era erfarenheter om åtgärder som leder framåt och rätt, och vilka som inte gör det, är ett centralt bidrag i arbetet. Se också till att i god tid sätta er in i och anpassa era verksamheter till kommande lagstiftning, standarder och riktlinjer.

Det finansiella systemet kan inte på egen hand driva en hållbar utveckling, utan det yttersta ansvaret ligger på politisk nivå. Men det finansiella systemet kan spela en viktig roll för att identifiera, mäta och prissätta risk, och förmedla relevant information som möjliggör att rätt investeringar blir av, och därigenom bidra till att omställningen sker under ordnade former och effektivt. Lyckas vi med det så kan det göra en riktig skillnad. För miljön och klimatet, för människors livsvillkor och för den finansiella stabiliteten.

Och, faktiskt, det kan även vara en riktigt bra affär för företag som visar att de klarar av att möta utmaningen.

Jag vill också ta tillfället i akt att säga några ord om arbetet mot penningtvätt. Penningtvätt är en brottslig aktivitet som fungerar som smörjmedel för annan brottslighet. Genom penningtvätt blir det möjligt för kriminella att njuta frukterna av den brottsliga aktiviteten. Penningtvätt måste bekämpas.

Penningtvätt är en gränsöverskridande aktivitet. En erfarenhet som framkommit i EU-kommissionens generella granskning av banker inom EU är att den gränsöverskridande penningtvättsbekämpningen har brutit på flera sätt. Banker har i flera fall inte tagit koncernansvar för penningtvättsarbetet i utländska dotterbanker, och samtidigt har samarbetet mellan oss tillsynsmyndigheter i olika länder inte varit tillräckligt starkt.

Det senaste penningtvättsdirektivet, AML5, vars genomförande i svensk lag snart ska beslutas av riksdagen, förbättrar förutsättningarna för ökat samarbete mellan myndigheter. Vi på FI har redan börjat jobba så. Vi skulle gjort det tidigare, men nu gör vi och de baltiska tillsynsmyndigheterna det för första gången. Det innebär att vi jobbar tillsammans – på både strategisk och operativ nivå.

Jag ska säga något helt kort om de pågående penningtvättsundersökningarna som gäller Swedbank och SEB och tidsplanen för det fortsatta arbetet.

Detta är två omfattande undersökningar med en bred ansats. Det handlar om att bedöma de svenska bankernas hantering och kontroll av penningtvättsrisker i deras dotterbanker i tre olika länder – Estland, Lettland, Litauen – ända tillbaka till 2007. Undersökningarna påbörjades i april och bedrivs i samarbete med tillsynsmyndigheterna i de tre baltiska staterna som även genomför egna undersökningar eller andra tillsynsaktiviteter för att bedöma dotterbankernas lokala regelefterlevnad.

Våra avstämningsskrivelser där vi redogör för våra preliminära iakttagelser och bedömningar blev klara i somras. Nu i september svarar Swedbank och SEB på våra skrivelser. Undersökningarna fortsätter sedan genom att FI utvärderar bankernas svar och gör en bedömning av om våra preliminära iakttagelser står sig. FI planerar att presentera resultatet av undersökningarna senast i början av nästa år, vilket är senare än vad som tidigare sagts. Det är viktigt att slå fast av vi idag inte vet var vår slutliga bedömning av de två aktuella bankerna kommer att landa. Men skulle vi landa i att vi vill inleda en sanktionsprövning så kommer vi att meddela det till aktuellt institut, och även offentliggöra att sanktionsprövning inletts.

Den främsta anledningen till att vårt arbete tar tid är att undersökningsmaterialet är omfattande i och med att det täcker uppgifter från såväl moderbanker som dotterbanker samt sträcker sig över lång tid.

Utöver undersökningarna gör vi stora ansträngningar för att stärka tillsynen på penningtvättsområdet. Det gör vi genom att prioritera om i verksamheten och omfördela befintliga tillsynsresurser och inte minst, genom att stärka det internationella samarbetet på området.

Nu är det budgettider, skulle vi få mer resurser kommer vi dessutom utvidga och intensiviera tillsynen ytterligare. Det handlar i första hand om frekventare undersökningar av de drygt 2 000 företag som står under vår tillsyn. Och dessa undersökningar kan då göras både bredare och mer ingående så att vi kontinuerligt kan följa upp att bankerna följer alla moment i regelverket för penningtvättsbekämpning. Det gäller också att utveckla analysmetoder (t.ex. riskklassificeringsverktyg) och att utveckla former för samverkan och mer informationsutbyte med andra myndigheter, inte minst polisen.

Vi prioriterar också att vidareutveckla det internationella tillsynssamarbetet ytterligare. Det handlar om att koordinera konkreta tillsynsinsatser mellan myndigheter i olika länder. Det gäller också kvalificerat erfarenhetsutbyte och delning av information. Eftersom penningtvättsbekämpning handlar om en banks ordning och interna kontroll finns det även starka kopplingar mellan penningtvättstillsyn och vanlig stabilitetstillsyn (det man på engelska kallar prudential supervision). Därför bör penningtvätsfrågorna få en självskriven plats på dagordningen i de kollegier för storbankstillsyn där FI deltar tillsammans med andra nationella tillsynsmyndigheter.

För allmänhetens förtroende för både banker och myndigheter är en kraftfull penningtvättsbekämpning av stor betydelse. Rollerna är olika men här har både FI och branschen betydande arbete för lång tid framåt.